

Ecomuseu de les Valls d'Àneu

Published by [Interacció](#) [1] on 20/09/2016 - 08:47 | Last modification: 05/02/2026 - 15:11

DEBAT 16

[Ecomuseu de les Valls d'Àneu](#) [2]

El #debat16 posa el focus sobre l'estat de la cultura als petits municipis perquè és una evidència que les persones que resideixen a les localitats més petites pateixen les conseqüències d'estar allunyats dels centres urbans, on es concentra no només l'activitat econòmica sinó també el poder polític.

Tot i que Catalunya és un país relativament petit i un pot desplaçar-se de punta a punta de la costa en poc menys de 3 hores i des del Pirineu occidental fins a les Terres de l'Ebre en 4 hores, viure en un petit municipi en una zona perifèrica i de difícil accés com el Pirineu té un impacte considerable sobre la relació entre els ciutadans i la cultura. Per aquest motiu, projectes com l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu tenen una gran importància ja que contribueixen, no només a recuperar un patrimoni etnològic característic, sinó també a millorar una oferta cultural molt limitada.

L'Ecomuseu de les Valls d'Àneu suposa a més a més un exemple del treball cooperatiu i en xarxa, com ho demostra la seva activitat en el marc de la Xarxa de Museus de les terres de Lleida i l'Aran i el seu lideratge en el Servei d'Atenció als Museus d'aquesta xarxa.

Ja fa més de 20 anys que l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu dinamitza culturalment la comarca del Pallars Jussà, una de les zones més perifèriques de Catalunya. L'any 1987, diversos municipis de les Valls d'Àneu (Esterri d'Àneu, Alt Àneu, La Guingueta i Espot), amb un interès per la conservació i difusió del patrimoni cultural local, i [el Consell Cultural de les Valls d'Àneu](#) [3][1] varen començar a construir un projecte que obriria les seves portes oficialment l'any 1994, gràcies al suport d'un bon grapat d'institucions públiques: la Diputació de Lleida, la Generalitat de Catalunya, el Consell Comarcal del Pallars Jussà, l'INEM i la llavors encara CEE. El paller Casa Gassia va ser el primer espai en obrir les seves portes (1990) i des de llavors ha esdevingut la seu del museu, que avui disposa de 12 centres.

La història de la gestació i el model de gestió[2] de l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu ens confirma la importància d'una de les idees més repetides a la literatura sobre les polítiques locals, i especialment les polítiques dels petits municipis; la cooperació intermunicipal és fonamental per garantir que tots els ciutadans tinguin accés en igualtat de condicions a serveis públics com la cultura, la salut o l'educació. **Lamentablement, a Catalunya, a diferència del que passa a la veïna França, no s'hi poden trobar molts d'exemples de cooperació intermunicipal o**

interadministrativa en polítiques culturals.

Els ecomuseus, força estesos per tota Europa, són una versió francòfona del model nòrdic dels museus a l'aire lliure i van ser un dels elements més característics de la renovació impulsada per la nova museologia dels anys setanta (Roigé, 2007). L'Ecomuseu de les Valls d'Àneu va néixer amb la vocació que tenien els primers museus de tipus etnogràfic, recuperar i posar en valor el passat d'un territori que havia viscut relativament apartat de les dinàmiques de transformació del segle XX. Sense oblidar aquesta funció, ha sabut reformular-se i adaptar-se als nous temps convertint-se en molt més que un centre museístic de vestigis del passat, esdevenint un verdader centre de dinamització sociocultural que dialoga també amb el present i el futur.

El museu està dirigit per Jordi Abella un antropòleg lleidatà que coneix a la perfecció el territori –tant el geogràfic com l'institucional- que trepitja. Abella té molt clar que **“la cultura és un dret fonamental per al ciutadà i cal que al territori existeixin polítiques clares per assegurar aquest dret a tots els ciutadans**. A diferència d'altres municipis més grans, que disposen de més recursos, els petits tenen menys capacitat d'inversió i caldria un major suport de les estructures del país i que es definissin estratègies més clares de cooperació i organització cooperativa”.

Projectes com l'ecomuseu són fonamentals perquè a més a més de tenir un paper clau en el manteniment de les tradicions i la cultura local, contribueixen de forma molt important al desenvolupament econòmic del territori, fent-lo més atractiu gràcies a la seva oferta cultural i contribuint a la dinamització de l'economia contractant personal o proveïdors i formant professionals d'altres institucions o joves estudiants.

A banda del necessari suport institucional, un altre element clau per assentar projectes culturals als territoris rurals és el treball en xarxa. Ho hem vist en altres experiències presentades anteriorment, i l'experiència de l'Ecomuseu també ho demostra. En Jordi Abella ho té clar **“Tenim molt bona relació amb altres actors culturals del nostre context territorial, tant amb les entitats i organitzacions locals –associació de dones, grups de música, etc.– com amb centres anàlegs dels Pirineus o les comarques lleidatanes**, amb els quals hem creat respectivament la Xarxa de museus i equipaments patrimonials de l'Alt Pirineu[3] i Aran i la [Xarxa de Museus de les terres de Lleida i l'Aran](#) [4]”.

Des de la seva creació a començaments dels anys noranta, l'Ecomuseu ha vist com el territori sobre el que s'assenta es veia afectat per dinàmiques globals com l'obertura de pistes d'esquí i l'auge dels esports de muntanya, l'arribada d'immigrants d'arreu del món, d'altres provinents de territoris més propers i sovint vinculats al fenomen neorural o l'auge del turisme. És per això que en paraules del seu director **“cal tenir una mirada oberta en termes de públics, una mirada que inclogui als veïns de sempre, els nouvinguts i els turistes”**. En declaracions a la premsa[4] després d'una trobada dels museus del Pirineu a Esterri d'Àneu, Abella deia **“Cal crear nous mecanismes de comunicació i paquets turístics amb la complicitat dels agents turístics i s'ha de trencar amb la visió que anar al museu és avorrit i això s'ha de fer creant productes interessants i comercialitzar-los”**.

[1] El Consell Cultural es va crear l'any 1983 emmirallat en organitzacions europees que perseguien el desenvolupament i promoció dels béns culturals a les zones rurals en plena transformació des d'economies basades en el sector primari a models més vinculats als serveis i el turisme. Entre les moltes fites aconseguides pel consell en aquests més de 30 anys destaquen la creació de l'Arxiu Històric de les Valls d'Àneu el 1985, l'Escola de Natura de les Valls d'Àneu, el 1987, L'Ecomuseu de les Valls d'Àneu el 1988 o Dansàneu, el 1991.

[2] L'Ecomuseu de les Valls d'Àneu està gestionat per un Consorci format pels ajuntaments d'Esterri d'Àneu, Alt Àneu, La Guingueta d'Àneu i Espot, el Consell Comarcal del Pallars Sobirà, el Bisbat d'Urgell, la Universitat de Lleida i el Consell Cultural de les valls d'Àneu.

[3] En el marc d'aquesta xarxa s'ha creat [PassaPorts](#) [5], un tiquet conjunt amb descomptes que dona accés a 14 museus i equipaments del Pirineu.

[4] [Territoris. Cat](#) [6] 18/11/2014.

Bibliografia

Roigè, Xavier. «[Museus a l'aire lliure, ecomuseus i economuseus: evolució i noves perspectives](#) [7]», [8] *Mnemòsine: revista catalana de museologia*, núm. [9] 4, 2007, p. 43-56

[Inicieu sessió](#) [10]o [registreu-vos](#) [11]per a enviar comentaris

Tags: desenvolupament territorial

Tags: patrimoni cultural

- [12]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/CIDOC/blogs/2016/ecomuseu-valls-aneu>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <http://www.ecomuseu.com/>

[3] <http://www.aneu.cat/>

[4] <http://www.museusdelleida.cat/>

[5] <http://www.passaports.cat/>

[6] <http://www.territoris.cat/articulo/cultura/els-museus-pirineu-debaten-seu-futur/20141118171600014830.html>

[7] <http://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/mnemosine-4.pdf>

[8] <http://www.museologia.cat/wp-content/uploads/2014/03/2.3.-Dossier.-Mnem%C3%B2sine-4.pdf>

[9] <https://dialnet.unirioja.es/ejemplar/347683>

[10] <http://interaccio.diba.cat/>

[11] <http://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>

[12] <https://interaccio.diba.cat/node/6683>